

Upanišados dažnai kviečia vaduotis iš materialaus pasaulio kaip iliuzijos. Ižymi mantra sako: „Iš nebūties vesk mane į būtį, iš tamsos vesk mane į šviesą, iš mirties vesk mane į nemirtingumą.“

[1]

Todėl dažnai kyla klausimas, realus ar klaudingas (netikras) yra šis materialus pasaulis, iš kurio kviečiamā vaduotis.

„Kaip tekančios upės išnyksta vandenyne, palikusios vardus ir pavidalus, taip ir išmanantis žmogus isilaisvinęs iš vardų ir formų (*nāmarūpad vimukta*) pasiekia Dievišką Asmenį, aukštesnį už aukščiausią.“

[2] Dėl

praktinių sumetimų materialus pasaulis gali būti laikomas tiesa (realybe), bet jis yra klaudingas ar nerealus (

an tam

) lyginant jį su „Tiesų tiesa, Absoliučia Tiesa“, ir būtent šis klaudingumas nuslepią mūsų tikruosius troškimus.

Kitaip tariant laikini (egzistuojantys laike) dalykai yra ir tikri ir netikri.

Kitaip nei dažnai manoma, Vedanta iš tikrujų neneigia laikinumo egzistencijos, „nes šito reiškiniu pasaulio, kurio empirinę realumą pagrindžia visos tinkamos suvokimo priemonės, negalima paneigtis be nuorodos į transcendentinę Realybę ar be supratimo apie Ją, šio pasaulio pagrindą.“

[3]

„Išoriniai objektai nėra neegzistuojantys, nes mūsų sąmonė jų egzistavimą paliudija.“

[4]

Vedantos pozicija tobulai atitinka Platono požiūrį, pagal kurį reiškiniai yra „klaudingi“ (*pheydos = an* ta

) taip kaip imitacija, kuri nors egzistuoja, nėra tas „tikrasis dalykas“, kurį ji imituoja; Vedanta taip pat atitinka krikščionišką doktriną, kaip ją suformulavo šv. Augustinas:

„Aš žiūrėjau į tuos kitus, po Tavimi, ir aš mačiau, kad jie nei visiškai yra nei jų visiškai nėra.

Jie turi egzistenciją (

esse

), nes jie yra iš Tavės; bet jie neturi egzistencijos, nes jie nėra tai, kas Tu esi.

Nes tik tai yra iš tiesų, kas lieka nekintama;

Dangus ir Žemė yra gražūs ir geri ir jie yra (

sunt

), nes Dievas juos padarė, bet lyginant su Tavimi, jie nėra nei gražūs nei geri, nei jie yra (

nec sunt

).“

[5]

Vedantos mokymas, kad pasaulis yra „meno kūrinys“ (

māyā-maya

) nėra iliuzijos doktrina. Ji greičiau atskiria santykinę kūrinio realybę nuo didesnės Kūrėjo realybės (

māyin, nirmā akāra

), kuriame glūdi kūrinio paradigma.

Pasaulis yra Dievo apvaizda; ir tikrai tik mūsų kaltė, jei „dalykus, kurie buvo padaryti“, painiojame su realybe, pagal kurią jie buvo padaryti, reiškinį su tuo, ką šis reiškinys vaizduoja. Dar daugiau, „iliuzijos“ negalima priskirti objektui, ji gali kilti tik suvokiančiajame; šešėlis yra šešėlis, ką mes apie jį begalvotume.

[6]

Šis pasaulis, nors apgaulingas, nėra klaidingas (neegzistuojantis). Jis K_UOS valia yra realybė.

Jīvos

idėjos „aš“ ir „mano“, atsiradusios jai įžengus į materialų pasaulį, yra klaidingos. Manantys, jog

šis pasaulis yra klaidingas, yra

māyāvādžiai

, iliuzijos teorijos šalininkai. Tokie žmonės yra įzeidėjai.

[1] Bṛhad āraṇyaka Upaniṣad, 1.3.28: *asato mā sadgamaya, tamaso mā jyotirgamaya, mātyor māmātāmā gamaya.*

[2] „Muṇḍaka Upaniṣad“, 3.2.8.

[3] Śaṅkara, „Śariraka Bhāṣya“, 2.2.31: *śūnyavādipakastu sarvapramāṇa-vipratiliddhaḥ iti tannirākaraṇāya nādaraṇākriyate, na hi ayam sarvapramāṇa-aprasiddho lokavyavahāraḥ anyat-tattvam anadhigamyā śakyate apanhotum.*

[4] Vyasa, „Brahma Sūtra“, 2.2.28: *nābhāva upalabdheḥ.*

[5] Šv. Augustinas, „Confessiones“, 7.11 ir 11.4.

[6] Visa pastraipa yra truputį perfrazuota iš Anand Coomaraswamy, "Time and Eternity", pp 6-7.